

ENRIC GOMÀ | Publica 'Control de plagues. 92 paraules catalanes per fumigar' (Pòrtic), amb il·lustracions de Marc Torrent

“Per divulgar el català m'agrada fer servir l'humor: combinen bé”

Per què diem *dempeus* en comptes de *drets*, com hem dit tota la vida? Per què *colpejar* per pegar? O *laborable* per *feiner*? Ens ho explica Enric Gomà (Barcelona, 1963); aquest escriptor, guionista i divulgador lingüístic acaba de publicar *Control de plagues. 92 paraules catalanes per fumigar*, on analitza d'una manera divertida i entenedora les raons per les quals tendim a substituir paraules correctes per altres pretesament més cultes. I és que “no cal caure en floritures. Sobretot quan no són paraules naturals en el teu català més pròxim (i no *proper*)”.

92 paraules que cal fumigar, no exterminar... és per no saber usar els registres lingüístics?

I tant. Els periodistes han d'escriure o parlar en el seu registre, i els polítics, en el seu. Però els catalans normals i corrents no cal que parlem com ells. Hem de parlar en el nostre català més corrent, natural, quotidià. Per què ara s'ha posat de moda dir *dempeus*, quan tota la vida n'havíem dit *dret*? “Nen, posa't dret!”. *Sensatesa* s'ha menjat *seny*, *imparell* ha devorat *senar*, *pati* ha ocupat l'espai de *celobert*, etc. Fins a 92 casos com aquests, és el que tracto a *Control de plagues* i intento explicar-ne les raons.

Cada capítol explica la paraula “de tota la vida”, la “natural” i la contraposada amb la més “afectada”. Ho fa d'una manera molt divertida...

Per divulgar aspectes de la llengua, m'agrada fer servir l'humor (i no *utilitzar*, altra paraula invasora). Trobo que combinen bé. Em diuen que el llibre és divertit i jo n'estic molt content. Que una obra és humorística

sols ho poden dir els lectors, l'escriptor ha d'esperar el veredict. **Només hi ha dues paraules no correctes: 'lot', com a sinònim de 'llanterna' i 'enfermetat' que diu que “el posa malalt”.**

Sí, aquestes paraules que es mengen unes altres de més corrents i naturals, totes apareixen al diccionari de l'IEC. Això és, són catalanes, correctes. Menys dues de les 92, una és *lot*, una manera popular de dir *llanterna*, gràcies a la marca Lot de llanternes dels anys 20 i 30. Però el DIEC no accepta *lot* i aquesta paraula, si no té suport,

desapareixerà. Una altra, molt inquietant, és *enfermetat*, barbarisme absolut que diuen metges, infermeres..., i als hospitals ho escriuen sense entrebanc.

En el pròleg explica que el llibre està escrit per una persona nascuda a Barcelona. A Lleida, però, “arena” s'utilitza molt, encara que l'estandarització fa que cada cop es digui més “sorra”.

Si a Lleida tota la vida heu dit *arena*, heu de continuar dient *arena*. Com *granera*, *trespol*, *guier* (per *pedrer*). *Control de plagues* escrit per un lleidatà seria una mica diferent, però tampoc no gaire, perquè molts mals són comuns al català de tot Catalunya.

Expliqui'ns les seves arrels ponentines.

El meu pare, Josep Gomà, va néixer a Lleida el 1922, al carrer Blondel. El 1939 el meu avi Enric Gomà (mestre d'obres) va decidir anar a viure a Barcelona perquè els nois estudiessin a la universitat. Volia que la família no s'escampés. El meu pare sempre es va estimar molt Lleida i hi veníem molt sovint a veure unes ties àvies solteres, les *Metgesses d'Alpicat*, com les coneixien. També m'encantava el Baratillo. Sempre he pensat que l'Ajuntament l'hauria de recuperar.